

6.4.12. gr. byggingarreglugerðar, nr. 112/2012, síðari breytingar reglugerðar nr. 1173/2012, 350/2013, 280/2014, 360/2016, 666/2018, 722/2017, 669/2018, 1278/2018 og 977/2020
Lög um mannvirki, nr. 160/2010

Lyftur og lyftupallar

Í grein 6.4.12 í byggingarreglugerð segir:

„**Meginreglur:** Eftirfarandi meginreglur gilda um lyftur og lyftupalla:

- 1 Lyftur skulu vera í mannvirkjum, öðrum en einbýlishúsum, raðhúsum og parhúsum, í samræmi við ákvæði þessarar reglugerðar. Kröfurnar eru lágmarkskröfur og ber hönnuðum ávallt að meta þörf fyrir lyftur í mannvirki umfram lágmarkskröfur með hliðsjón af fyrirhugaðri notkun.
- 2 Aðgengi milli hæða í nýbyggingum skal ekki leysa á annan hátt en með stigum og stokkalýftum. Í áður byggðu húsnæði, þar sem erfitt er að koma fyrir stokkalyftu, má leysa aðgengi milli hæða með hjólastólapallslyftu, stigalyftu fyrir hjólastól eða sætislyftu sem komið er fyrir í stiga. Þá skulu þær þannig gerðar að notandi geti nýtt sér búnaðinn án aðstoðar. Umfang flatarins (virks svæðis) á hjólastólapallslyftu skal vera minnst 0,90 x 1,40 m og á stigalyftu fyrir hjólastól minnst 0,80 x 1,20 m.
- 3 Staðsetja ber lyftur þannig að nýting þeirra verði sem best með tilliti til umferðar innan byggingarinnar. Greið leið skal vera að lyftum og merkingar sem vísa til þeirra skulu vera fullnægjandi að fjölda og gerð. Lyftur til fólksflutninga og aðkoma að þeim skulu þannig hannaðar og frágengnar að þær henti til notkunar fyrir þá einstaklinga sem taldir eru upp í 6.1.2. gr. Hindrunarlaust umferðarmál dyraops að lyftu skal að lágmarki vera 0,80 m að breidd og 2,00 m að hæð.
- 4 Minnst ein lyfta skal vera í öllum byggingum sem eru tvær eða fleiri hæðir og hýsa opinbera starfsemi, hótél, samkomuhús, veitingastaði eða annað þjónustuhúsnæði s.s. skrifstofur, þjónusturými iðnaðarhúsnæðis og verslanir svo og starfsemi sem almenningur hefur aðgang að.
- 5 Í öllum byggingum sem eru þrjár hæðir eða hærri skal minnst vera ein lyfta. Ekki þarf þó lyftu í þriggja hæða íbúðarhús ef hvergi í byggingunni er meira en ein hæð milli aðal- aðkomuleiðar og inngangs annars vegar og inngangs að íbúð hins vegar, t.d. ef bygging stendur í halla og aðalinngangur er á miðhæð. Einnig er heimilt að víkja frá kröfu um lyftu í þriggja hæða íbúðarhúsi með fjórum íbúðum eða færri í þegar byggðu hverfi. Slíkt er þó eingöngu heimilt þegar um nýbyggingu er að ræða á lítilli lóð. Skilyrði er að krafa um lyftu leiði til verulegrar óhagkvæmni sökum þess að rýmisþörf hennar sé verulega mikil borin saman við annað rými íbúðarhússins. Skal hönnuður rökstyðja slíkt skriflega í greinargerð.

- 6 Í byggingum sem eru átta hæðir eða hærri skulu minnst vera tvær lyftur. Leyfisveitandi getur gert frekari kröfur um lyftur þar sem aðstæður gefa tilefni til.
- 7 Lyftur skv. 4.-6. lið skulu vera með innanmál minnst 1,10 m x 2,10 m og burðargetu að lágmarki 1.000 kg. Þó er heimilt í þriggja hæða íbúðarhúsi að hafa minni lyftu að því tilskildu að hún henti til notkunar fyrir fólk í hjólastól. Sama gildir um lyftur í átta hæða íbúðarhúsi eða hærri að því tilskildu að a.m.k. ein lyfta uppfylli kröfur 1. másl. Þegar vikið er frá kröfum 1. másl. skal burðargeta lyftu vera að lágmarki 630 kg.
- 8 Séu fleiri lyftur til fólksflutninga innan mannvirkis en lágmarkskröfur þessarar reglugerðar kveða á um, skal stærð þeirra vera þannig að þær henti til notkunar fyrir fólk í hjólastól og burðargeta þeirra vera að lágmarki 630 kg.
- 9 Lyftur skulu þjóna hverri hæð bygginga.
- 10 Lyftur má ekki nota í eldsvoða nema þær séu sérstaklega hannaðar og byggðar til slíkra nota. Skal skýrri og áberandi aðvörun um að slík notkun sé óheimil komið fyrir við lyftudyr.

Viðmiðunarreglur: Eftirfarandi viðmiðunarreglur gilda um lyftur og lyftupalla:

- 1 Lyfta skal staðnæmast á hæð undir aðalinngangshæð þar sem eru bílgeymslur, almennar geymslur, þvottahús eða önnur starfsemi. Sama gildir um ris og annað þakrymi séu þar íbúðir, starfsemi eða geymslur.
- 2 Þegar lyftudyr opnast skal það gefið til kynna með hljóði. Hljóðið getur verið hljóðmerki eða töluð skilaboð. Staðsetning lyftu á hæð skal tilgreind með hljóð- og ljósmerki, bæði í lyftu og framan við lyftu.
- 3 Á minnst einum vegg í lyftu skal vera handlisti í hæfilegri hæð.
- 4 Hnappur við lyftudyr skal vera í 0,70 m til 1,20 m hæð frá gólfi. Gerð hnappa og fyrirkomulag skal vera skv. leiðbeiningum Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar.
- 5 Hnappaborð í lyftu skal staðsetja minnst 0,50 m frá innhorni og í minnst 0,70 m og mest 1,20 m hæð frá gólfi og skal gerð þeirra vera í samræmi við leiðbeiningar Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar.
- 6 Hindrunarlaust athafnasvæði fyrir hjólastóla og sjúkraflutninga framan við lyftu skal vera minnst 1,80 m að breidd meðfram lyftudyrum og lengd þess minnst 2,00 m. Þegar um er að ræða íbúðarhúsnæði allt að þremur hæðum skal athafnasvæðið þó minnst vera 1,50 m að breidd meðfram lyftudyrum og lengd þess minnst 1,50 m.
- 7 Sé gert ráð fyrir að samskipti við lyftunotanda, sem hefur ýtt á neyðarhnapp, fari fram í gegnum samtalskerfi sem tengir lyftuklefa við þjónustumiðstöð skal samtalskerfið vera þannig að ljós kvikni þegar upplýsingar um neyðarkall eru móttæknar.

Húsnæðis- og mannvirkjastofnun skal gefa út leiðbeiningar um framkvæmd þessarar greinar.“

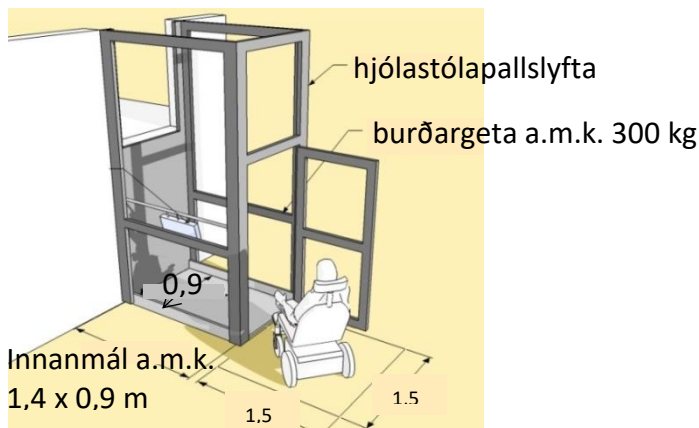
Leiðbeiningar

A Inngangur

Meginreglur eru ávallt ófrávíkjanlegar en viðmiðunarreglur eru frávikjanlegar ef sýnt er fram á að aðgengi og öryggi sé tryggt með jafngildum hætti og meginregla viðkomandi ákvæðis uppfyllt. Í slíkum tilvikum skal hönnuður skila með hönnunargögnum greinargerð þar sem gerð er grein fyrir því og rökstutt með hvaða hætti meginregla ákvæðisins er uppfyllt og aðgengi og öryggi tryggt.

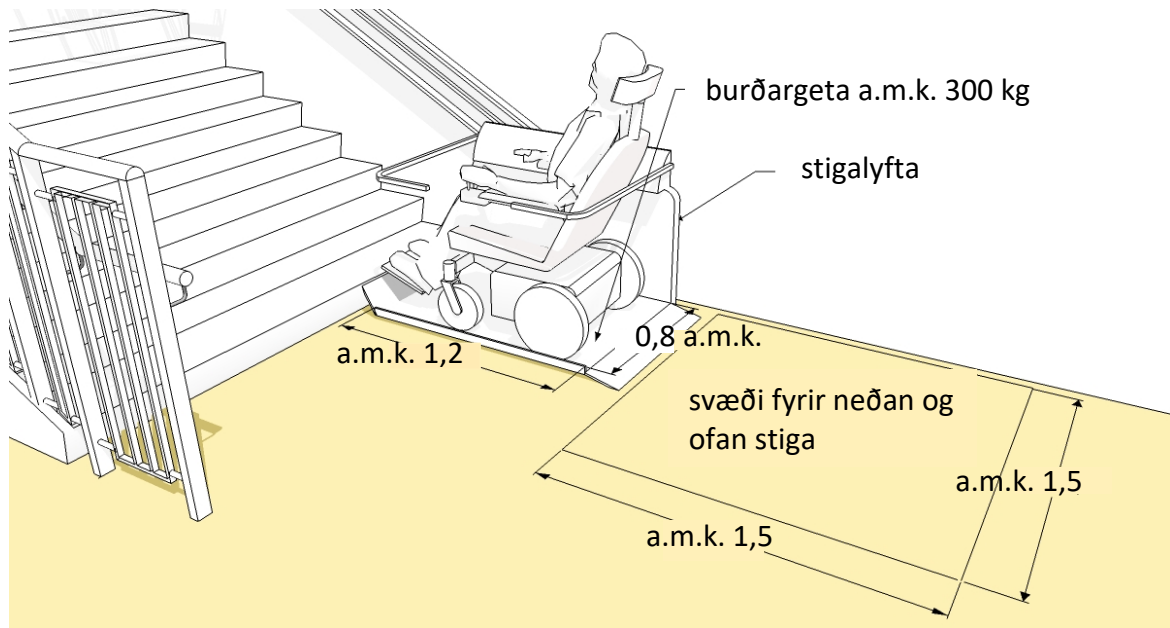
B Meginreglur

2. töluliður: Framan við hurðir hjólastólapallslyftu skal vera hindrunarlaust athafnasvæði að lágmarki 1,5 m x 1,5 m eða 1,30 m x 1,80 m að stærð. Burðargeta hjólastólapallslyftu skal vera að minnsta kosti 300 kg og 450 kg ef fylgdarmaður á að fara með.

Mynd 1. Dæmi um hjólastólapallslyftu

Framan við hurðir stigalyftu skal vera hindrunarlaust athafnasvæði að lágmarki 1,5 m x 1,5 m eða 1,30 m x 1,80 m að stærð. Burðargeta stigalyftu skal vera að minnsta kosti 300 kg.

Mynd 2. Dæmi um stigalyftu

Í þeim undantekningartilvikum þar sem lítil umferð er og ekki er unnt að koma fyrir stiga-lyftu og hæðarmismunur er lítill, til dæmis í eldri húsum er hægt að vera með lausar brautir sjá myndir 3 og 4. (Þar þarf ávallt aðstoðarmanneskju).

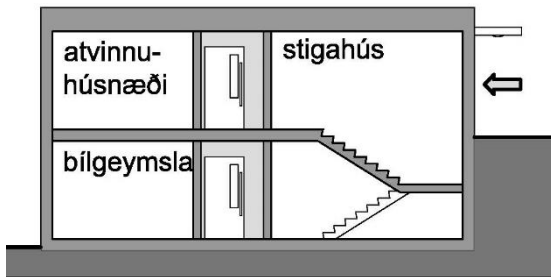

Mynd 3. Dæmi um lausar útdragnlegar brautir á vegg.

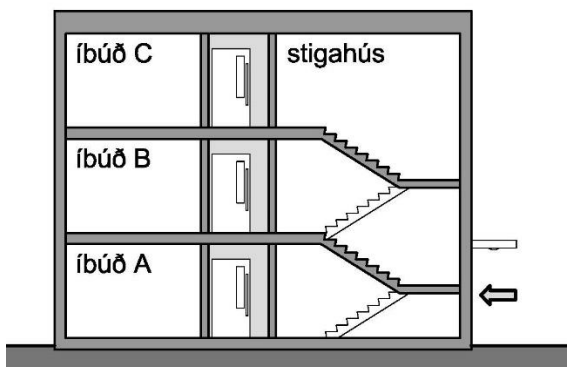
Mynd 4. Dæmi um lausar útdragnlegar brautir í notkun.

- 2** 4. töluliður: Að lágmarki skal vera ein lyfta í byggingum sem eru tvær hæðir eða hærri og hýsa opinbera starfsemi, hótél, samkomuhús, veitingastaði eða annað þjónustuhúsnæði svo sem skrifstofur, þjónusturými iðnaðarhúsnæðis og verslanir svo og starfsemi sem almenningur hefur aðgang að.

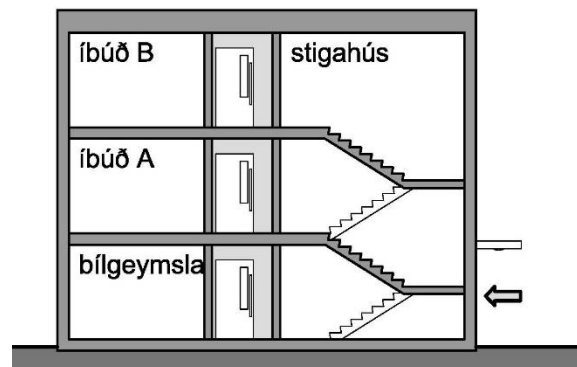

Mynd 5. Krafa um lyftu - kjallari atvinnuhúsnæðis telst sem hæð

- 3** 5. töluliður: Í íbúðarhúsnæði sem er þrjár hæðir eða hærri skal að lágmarki vera ein lyfta. Ekki þarf þó lyftu í þriggja hæða íbúðarhús ef hvergi í byggingunni er meira en ein hæð milli aðalinngangs annars vegar og inngangs að íbúð hins vegar, t.d. ef bygging stendur í halla og aðalinngangur er á miðhæð.

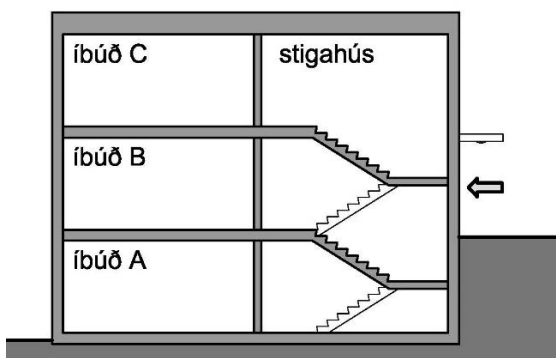

Mynd 6. Krafa um lyftu - meira en ein hæð frá aðalinngangi að inngangi íbúðar

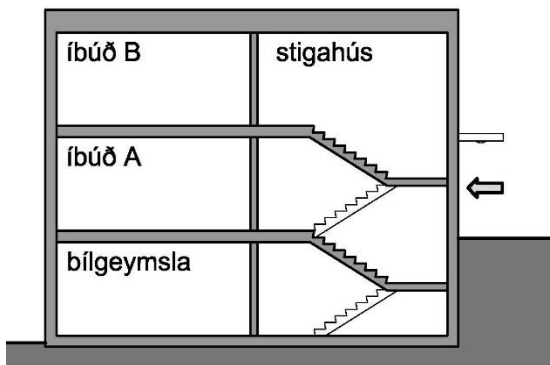

Mynd 7. Krafa um lyftu - meira en ein hæð frá aðalinngangi að inngangi íbúðar

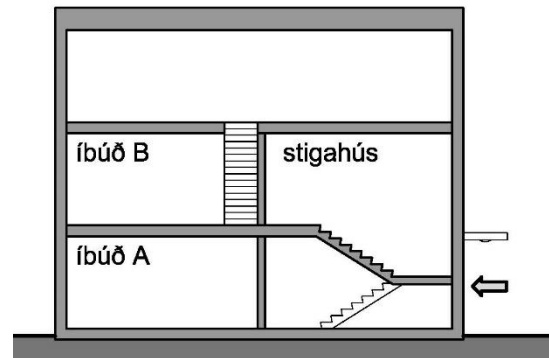
Fyrir íbúðarhús gildir reglan: ef fara þarf meira en eina hæð frá aðalinngangshæð að inngangsdryrum íbúðar þá þarf lyftu.

Mynd 8. Ekki krafa um lyftu þegar ekki er meira en ein hæð frá aðalinngangi að inngangi íbúðar

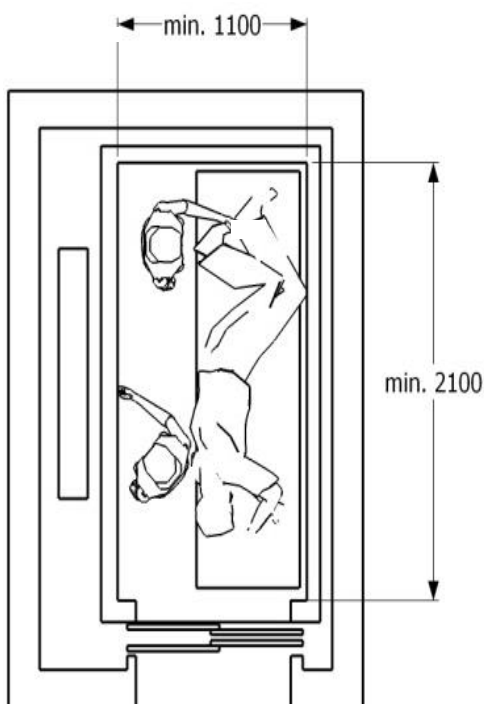
Mynd 9. Ekki krafa um lyftu - bílgeymsla undir inngangshæð

Mynd 10. Ekki krafa um lyftu – 3ja hæðin viðbótarhæð við íbúð B

Undanþága er sett inn til að liðka fyrir þéttingu byggðar í grónum hverfum og einnig þegar endurbyggja þarf á lóð til dæmis vegna bruna eldra húsnæðis eða þegar það hefur þurft að rífa húsið vegna annarra orsaka. Skal hönnuður rökstyðja slíkt skriflega í greinargerð.

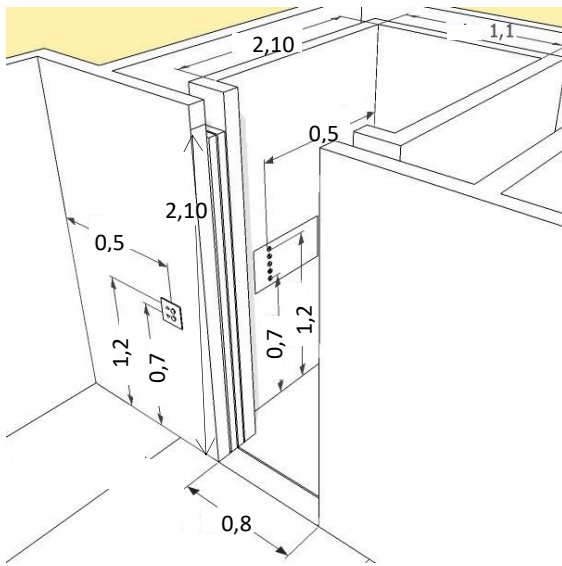
- 4** 7. töluliður: Lyftur 1,10 x 2,10 m að stærð nægja til sjúkraflutninga ef hurðarop er á styttri hliðum (1,10 m). Í opinberum byggingum og byggingum þar sem almenningur hefur aðgang að er æskilegt að setja leiðarlista fyrir sjónskerta og blinda frá aðalinngangi að lyftu.

Mynd 11. Lyfta, öll mál í mm

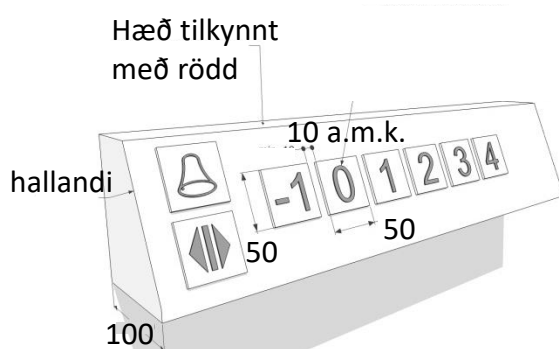
C Viðmiðunarreglur

- 1** 4. töluliður: Hnappur við lyftudyr

Mynd 12. Hnappar í og við lyftu. Öll mál í m

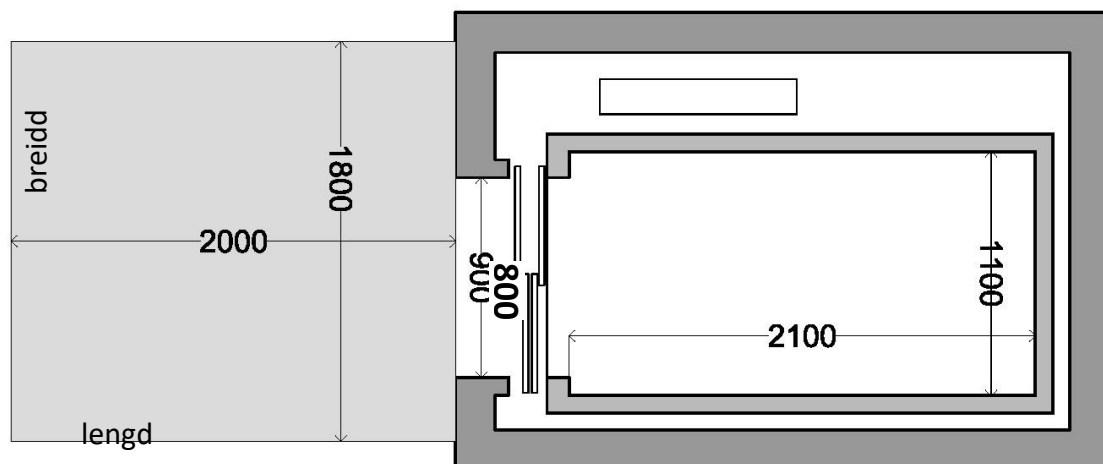
2 5. töluliður: Sjá myndir 12 og 13

Mynd 13. Dæmi um lárétt hnappaborð. Öll mál í mm

- Hnappar staðsettir í láréttri uppröðun 700-1200 mm frá gólfi
Að minnsta kosti 500 mm frá horni
Hnappar upphleyptir frá hnappaborði
- Upphleypt letur að minnsta kosti 0,8 mm
- Texti og tákn skulu vera með mismun í lit við hnappaborðið
- Punktaletur á alla lyftuhnappa
- Lyftuhnappar þurfa að vera með ljósi

3 6. töluliður: Sjá mynd 14

Mynd 14. Hindrunalaust svæði fyrir framan lyftu í byggingum sem eru 4 hæðir og hærri, öll mál í mm

Yfirlit yfir breytingar sem gerðar hafa verið á leiðbeiningunni:

Útgáfa	Lýsing á breytingu:	Dags.
1.0	Á ekki við	22.6.2012
2.0	2. breyting byggingarreglugerðar	5.7.2013
3.0	3. breyting byggingarreglugerðar	15.7.2014
3.1	7. breyting byggingarreglugerðar	19.6.2018
3.2	Úrehtar ilvísanir teknar	15.5.2019
3.3	Ýmsar leiðréttingar	27.6.2019
3.4	Tilvísanir teknar	30.9.2019
3.5	MVS breytt í HMS	4.2.2020
3.6	9. breyting byggingarreglugerðar. Yfirlit yfir breytingar. Breytingar á texta	16.11.2020